

Bài 1 LỊCH SỬ LÀ GÌ?**Câu 1. Chọn các dữ kiện điền vào chỗ trống**

a. lịch sử	b. xuất hiện
c. biến đổi	d. tương lai
e. bài học kinh nghiệm	f. cội nguồn
g. thời gian	h. khoa học
i. hoạt động	j. loài người
k. quá khứ	l. đấu tranh

Mọi sự vật xung quanh chúng ta đều phát sinh, tồn tại và ..... theo..... Xã hội ..... cũng vậy. Quá trình đó chính là lịch sử.

..... là những gì đã xảy ra trong....., bao gồm mọi hoạt động của con người từ khi ..... đến nay.

Môn Lịch sử là môn ..... tìm hiểu về lịch sử loài người, bao gồm toàn bộ những ..... của con người và xã hội loài người trong quá khứ.

Học lịch sử để biết được ..... của tổ tiên, quê hương, đất nước; hiểu được ông cha ta đã phải lao động, sáng tạo, ... như thế nào để có được đất nước ngày nay. Học lịch sử còn để đúc kết những ..... của quá khứ nhằm phục vụ cho hiện tại và.....

Câu 2. Nối dữ liệu hai cột bên dưới để miêu tả được đặc điểm các nguồn sử liệu.

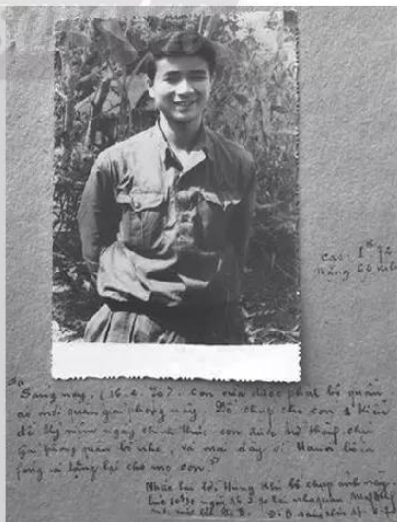
1. Tư liệu gốc	A. Những dấu tích vật chất của người xưa còn giữ được trong lòng đất hay trên mặt đất như các công trình kiến trúc, các tác phẩm nghệ thuật, đồ gốm,...
2. Tư liệu truyền miệng	B. Bao gồm các bản chữ khắc trên xương, mai rùa, vỏ cây, đá, các bản chép tay hay in trên giấy,... ghi chép tương đối đầy đủ mọi mặt đời sống con người và các sự kiện lịch sử đã xảy ra.
3. Tư liệu chữ viết	C. Gồm nhiều thể loại như truyền thuyết, thần thoại, ca dao, dân ca,... được truyền từ đời này qua đời khác.
4. Tư liệu hiện vật	D. Tư liệu liên quan trực tiếp đến sự kiện lịch sử, ra đời vào thời điểm diễn ra sự kiện, phản ánh sự kiện lịch sử đó.

Câu 3. Đây là những bút tích của người cha ghi lại trên bức hình con trai của ông, liệt sĩ Phạm Ngọc Hùng (1951 – 1971).

“Sáng nay, (16 – 2 – 1970). Con vừa được phát bộ quần áo mới quân Giải phóng này. Bố chụp cho con một kiểu để kỉ niệm ngày chính thức con được trở thành chú giải phóng quân bố nhé, và mai đây về Hà Nội, bố in phóng ra tặng lại cho mẹ con”.

Nhắc lại lời Hùng khi bố chụp ảnh này lúc 10 giờ 30 phút ngày 16 – 2 – 1970, tại Nho Quan, Ninh Bình, nơi xuất phát đi B⁽¹⁾. Đi B sáng sớm 17 – 2 – 1970”.

⁽¹⁾ Đi B: vào chiến trường miền Nam chiến đấu trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước (1954 – 1975).

Yêu cầu:

1. Dựa vào thông tin nào trong những dòng bút tích để em biết đó là việc đã xảy ra trong quá khứ? Hãy đặt những câu hỏi lịch sử thường đi với các từ: *ai, khi nào, ở đâu?*... để tìm hiểu thêm thông tin về bức ảnh.

2. Bức ảnh chụp và những dòng bút tích đi cùng có phải là tư liệu gốc không? Tại sao?

3. Dựa vào những thông tin đó, em hãy viết một câu chuyện lịch sử ngắn dựa trên những thông tin có trong tư liệu.

Câu 4. Tục ngữ Việt Nam có câu “Tam sao thất bản”, theo em loại tư liệu lịch sử nào có thể mắc hạn chế đó? Kể tên và giải thích tại sao.

.....
.....
.....
.....

Câu 5. Ngạn ngữ có câu: “Nói có sách, mách có chứng”. Theo em câu ngạn ngữ đó có đúng trong phương pháp nghiên cứu và học lịch sử không? Tại sao?

.....
.....
.....
.....

Câu 6. Đọc văn bản bên dưới và cho biết:

– Bí ẩn nào về vị vua này mà khoa học lịch sử cần phải làm sáng tỏ?

.....

– Tư liệu chữ viết cung cấp những thông tin gì? Kể tên những tư liệu hiện vật có trong câu chuyện. Đó có phải là những tư liệu gốc không? Tại sao?

.....
.....
.....

– Những ngành khoa học nào hỗ trợ giải mã tư liệu? Kết luận của các nhà khoa học lần lượt thay đổi như thế nào trên cơ sở giải mã tư liệu?

.....
.....
.....
.....

Lăng mộ vua Ai Cập Tu-tan-kha-mun (1341 TCN – 1323 TCN) được phát hiện năm 1922. Khi mở quan tài ra, xác ướp vẫn còn nguyên vẹn.

Theo các văn bản của Ai Cập cổ đại, Tu-tan-kha-mun chết vào năm 19 tuổi, sau khi trị vì 9 năm. Tại sao ông vua này lại chết khi còn rất trẻ, liệu có phải ông ấy bị giết chết không?

Khám nghiệm xác ướp lần đầu tiên vào năm 1924, các nhà khảo cổ học phát hiện Tu-tan-kha-mun cao 1,68 m, cơ thể gầy gò, hàm trái có một vết cắt, xương sống bị cong nên dáng đi của ông có thể hơi gù.

Năm 1968, kết quả chụp X-quang cho thấy: Xác ướp có một vết thương ở má trái, hơi bị hở hàm ếch và có vài mảnh xương trong khoang não. Nghi vấn đặt ra: Liệu có ai đó đã dùng vật nặng đánh mạnh vào đầu, giết chết vị vua này?

Nửa thế kỉ trôi qua, vào năm 2005, máy chụp cắt lớp CT Scan của y khoa hiện đại chụp ra 1700 hình ảnh từ xác ướp, giúp phục dựng lại khá chính xác khuôn mặt vua Tu-tan-kha-mun, phát hiện thêm bàn chân bên trái bị gãy rất nặng và bị nhiễm trùng trước khi chết.

Mặt nạ vua Tu-tan-kha-mun

Năm 2010, dựa trên kết quả giám định DNA từ xương, răng của xác ướp, các nhà khoa học đã đi đến kết luận: Cha mẹ của vua Tu-tan-kha-mun là anh em cùng huyết thống, đó là nguyên nhân gây ra lỗi gen – hở hàm ếch, chân vòng kiềng, gây nhiễm trùng xương ở bàn chân trái. Ông vua này còn bị bệnh sốt rét. Đó là những nguyên nhân dẫn đến cái chết của Tu-tan-kha-mun.